

Awaryjny zrzut ścieków do Motławy. Działania instytucji i wpływ zrzutu ścieków na ekosystem wód Motławy i Martwej Wisły oraz Zatoki Gdańskiej.

Na podstawie informacji uzyskanych od:

Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku,

Urząd Miasta,

Urzędu Wojewódzkiego ,

Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku,

SNG SA,

Instytutu Oceanografii Polskiej Akademii Nauk

Na skutek awarii w Przepompowni Ścieków na Ołowiance w Gdańsku, przedsiębiorstwo Saur Neptun Gdańsk SA, 15 maja br. rozpoczęło awaryjny zrzut ścieków komunalnych do rzeki Motławy w pobliżu połączenia się jej z Martwą Wisłą przed ujściem do Zatoki Gdańskiej. Zrzut został zakończony po usunięciu awarii 18 maja. Do rzeki zrzucono 150 tys. ton nieczystości.

W czasie trwania awarii, część ścieków przekierowano do innej przepompowni oraz do oczyszczalni ścieków Wschód. Były one również odbierane przez barki oraz wozy asenizacyjne. Po zakończeniu zrzutu SNG SA rozpoczął natlenianie zanieczyszczonych wód (Motława i kanał na Stępcie).

W dniu awarii zebrał się Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego. W celu kontroli oraz wdrożenia środków minimalizacji i usuwania skutków awarii działania podjęły różne instytucje w tym:

- Urząd Wojewódzki i Urząd Miasta
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny,
- stacje sanitarno-epidemiologiczne,
- Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska,
- straż pożarną i policję,
- regionalny zarząd Gospodarki Wodnej Wody Polskie,
- Urząd Morski,

- prokuraturę.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska rozpoczął swoje działania w momencie otrzymania informacji od SNG SA o awarii. Pierwszy pomiar jakości wód w Motławie odbył się przed rozpoczęciem zrzutu ścieków. Kolejne miały miejsce tego samego dnia i w kolejnych. Ostatni odbył się 7 czerwca br. Wodę do badań pobierano w sześciu różnych punktach Motławy i Martwej Wisły. Do oceny wpływu zrzutu ścieków na jakość wód przyjęto następujące wskaźniki: ilość tlenu rozpuszczonego, azotu amonowego, azotu ogólnego, fosforu ogólnego oraz wskaźnik ChZT (chemiczne zapotrzebowanie na tlen) lub ogólny węgiel organiczny.

Wykonano również badania wód Zatoki Gdańskiej w pięciu punktach pomiarowych. Próbkę pobierano z warstwy powierzchniowej oraz 1 metr nad dnem. Dla wód zatoki oznaczano: chlorofil a, tlen rozpuszczony, azot ogólny, azot azotynowy, azot amonowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy, ogólny węgiel organiczny.

Ponadto stacje sanitarno-epidemiologiczne prowadziły stałą kontrolę kąpielisk leżących nad Zatoką Gdańską. Badano obecność bakterii *Escherichia coli* oraz bakterii z grupy enterokoków. Część kąpielisk w czasie trwania zrzutu była czasowo zamknięta.

Wyniki badań z poszczególnych dni są dostępne na stronach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w dziale aktualności: www.gdansk.wios.gov.pl

Z oceny wyników badań wody wykonanej przez WIOŚ wynika, że „jakość wód rzeki Motławy na skutek zrzutu zanieczyszczeń podczas awarii w przepompowni Ołowianka uległa pogorszeniu w sąsiedztwie zrzutu awaryjnego. Wzrosło stężenie wszystkich badanych wskaźników zanieczyszczeń, obniżyło się stężenie tlenu rozpuszczonego zużywanego do biochemicznego utleniania materii organicznej zawartej w ściekach. **Po czterech dniach od zrzutu zanieczyszczeń nie zanotowano negatywnych wyników pomiarów.**

Nie odnotowano zmian poziomu zanieczyszczeń związanych z zrzutem awaryjnym w innych punktach kontrolnych. Nigdzie nie nastąpiło odtlenienie wód. Poziom stężenie tlenu rozpuszczonego w każdym dniu pomiarów był wystarczający dla podtrzymania życia biologicznego”.

Badania jakości wody wykonywał też Zakład Ekologii Wód Instytutu Morskiego w Gdańsku na zlecenie Gdańskiej Infrastruktury Wodociągowo-Kanalizacyjnej Sp. z o.o. Badano zasolenie, temperaturę, zawartość tlenu oraz przezroczystość wody. Wyniki tych badań

pokazują, że w ciągu czterech tygodni od zakończenia awaryjnego zrzutu ścieków **uległy one skutecznemu rozcieńczeniu, nie powodując istotnych zmian w środowisku Martwej Wisły i Motławy**. Raport dostępny pod linkiem:

http://www.giwk.pl/files/125/239/59/raport_koncowy_2018-07-5.pdf

Mimo braku odnotowania istotnych i trwałych zmian w środowisku awaria mogła mieć znacznie gorsze skutki. W tym przypadku dużym sprzymierzeńcem okazały się warunki hydrometeorologiczne. W niesprzyjających warunków mogłoby dojść do masowego rozwoju bakterii, sinic i glonów nitkowatych, spadku zawartości tlenu w wodzie, śmierć gatunków tlenolubnych, opadnięcie obumierających glonów na dno, co utworzyłoby na dnie czarny siarkowodorowy muł z nicieniami i bakteriami.

Miasto Gdańsk nałożyło karę w wysokości 332,5 tys. zł na przedsiębiorstwo SNG za nieprawidłową realizację umowy. Kara została nałożona i obliczona zgodnie z obowiązującym kontraktem.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wszczęła z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku w wodach oraz w chronionych siedliskach przyrodniczych i siedliskach chronionych gatunków.

Również Prokuratura Okręgowa w Gdańsku prowadzi śledztwo w związku z awaryjnym zrzutem ścieków w ilości mogącej zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody lub zanieczyszczenia w świecie roślinnym i zwierzęcym w znacznym rozmiarach (art. 182§1 i 3 k.k.)

Ponadto trwają prace niezależnej komisji wyjaśniającej przyczyny awarii, które mają na celu zaproponowanie działań zaradczych w celu zapobieżenia podobnym awariom w przyszłości.

Natomiast Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna została zobowiązana do niezwłocznego przeprowadzenia modernizacji w Przepompowni Ścieków na Ołowiance.

Celem modernizacji jest zamontowanie dodatkowych zabezpieczeń na napływie.

Zarząd SNG powołał wewnętrzną komisję w celu wyjaśnienia przyczyn awarii.

Czekając na wyniki analiz i prowadzonych spraw, spółka podjęła działania naprawcze oraz zleciła dodatkowe ekspertyzy i diagnostykę urządzeń i systemów działających w przepompowni.

Z punktu widzenia jakości środowiska ścieki komunalne stanowią mniejsze zagrożenie niż inne zanieczyszczenia (np. przemysłowe). Mimo że w tym konkretnym przypadku przeprowadzone analizy pokazują, że nie doszło do poważniejszych strat środowiskowych. Wszystkie podjęte działania wyjaśniające przyczyny awarii powinny doprowadzić do ustalenia i wdrożenia rozwiązań, które w przyszłości zapobiegną takim awariom, a przypadku ewentualnego wystąpienia zminimalizują ich skutki.